Besluit

Datum
9 februari 2021

Zaaknummer
2020-004028

Onderwerp
Begroting 2021

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 5

De raad van de gemeente Hattem
Postbus 93
8050 AB HATTEM

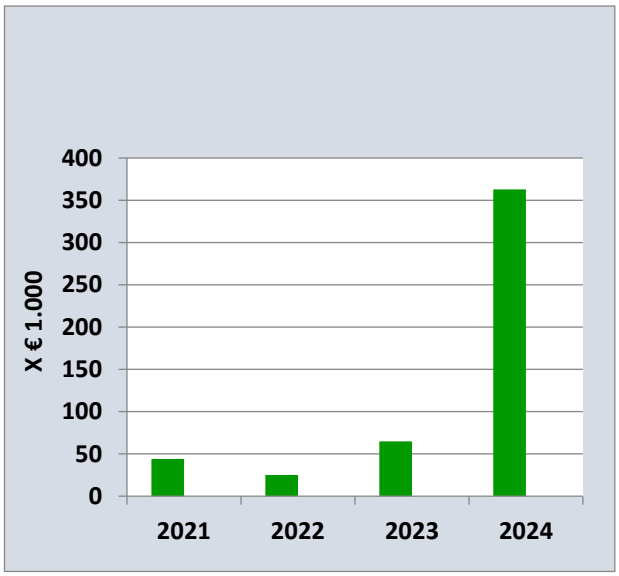
Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over ons oordeel over de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 en over de vorm van financieel toezicht die in 2021 voor uw gemeente van toepassing is en de gevolgen hiervan. Ook geven wij naar aanleiding van onze beoordeling van uw begroting een of meerdere aandachtspunten aan u mee. In de bijlage bij deze brief lichten wij deze aandachtspunten nader toe en vindt u daarnaast onze jaarlijkse risicobeoordeling van de financiële positie van uw gemeente.

Wij adviseren u om de opmerkingen uit de toelichting op ons besluit en ook de door ons genoemde aandachtspunten mee te nemen in uw financiële cyclus.

Beoordeling begroting en toezichtvorm
De begroting 2021 is naar ons oordeel structureel en reëel in evenwicht. Dit betekent dat uw begroting 2021 en de daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen geen goedkeuring van ons college behoeven en uw gemeente in 2021 onder repressief toezicht van de provincie staat. Dit is de reguliere vorm van toezicht.

Structureel en reëel begrotingsresultaat (saldo)
In de onderstaande grafiek h ziet u de ontwikkeling van het structurele en reële begrotingsresultaat. De groene kolommen bevatten de door ons becijferde reële en structurele uitkomsten. Wij corrigeren de saldi uit uw begroting voor incidentele en naar ons oordeel niet-reële posten.

Hoewel alle begrotingsjaren een positief saldo laten zien, zien we anderzijds aan de meerjarenprognoses van de kengetallen solvabiliteitsratio en nettoschuldquote dat de schulden van uw gemeente zich de komende jaren risicovol ontwikkelen (p. 110 Programmabegroting 2021 Hattem). Dit wordt veroorzaakt door het investeringsprogramma van € 29,5 miljoen. Daarnaast geldt dat als de stelpost jeugdzorg niet was ingezet, het jaar 2023 van de begroting niet sluitend was geweest. In de bijlage gaan we verder in op de richtlijn jeugdzorg en de ontwikkeling van de schuldpositie.

Wij wijzen u erop dat het realiseren van uw begroting mede afhankelijk is van zaken die buiten uw invloedsfeer liggen zoals de effecten van de herverdeling van het Gemeentefonds, de uitkomsten van de landelijke onderzoeken naar de middelen voor het sociaal domein en de financiële effecten van Covid-19 en de compensatie hiervan door het Rijk. Wij verwachten dat in het komende jaar over deze zaken meer duidelijkheid komt.

Aandachtspunt(en) en motivering
Naar aanleiding van onze analyse van uw begroting geven wij de volgende aandachtspunten aan u mee:

- Covid-19
- Richtlijn ramen extra middelen jeugdzorg
- Ontwikkeling schuldpositie

In de bijlage bij deze brief vindt u een nadere toelichting. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te informeren.

Meer informatie?
Heeft u vragen over de inhoud van deze brief of over ons financieel toezicht? Graag geven wij op uw uitnodiging een nadere toelichting of presentatie.

Neem hiervoor contact op met uw adviseur gemeentefinanciën via het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Pieter Hilhorst
Secretaris

Voor deze beoordeling geldt:

- Gemeentewet, artikel 189 en artikel 203

Afschrift:
Het college van B&W van de gemeente Hattem, Postbus 93, 8050 AB HATTEM

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit bezwaar maken. Richt uw bezwaarschrift aan: Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Graag 'bezwaarschrift' vermelden op de envelop en op de brief.
U kunt uw bezwaarschrift ook elektronisch indienen op het portaal Rechtsbescherming. Hiervoor gebruikt u DigiD, eHerkenning of eIDAS.
Meer informatie vindt u op www.gelderland.nl/bezwaren en bij het Provincieloket 026 359 99 99.
Als u een bezwaarschrift indient, kunt u bij de rechter een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Zie www.rechtspraak.nl.

Bijlage

Aandachtspunten naar aanleiding van uw begroting 2021

Covid-19
De Covid-19 pandemie heeft in 2020 tot grote maatschappelijke gevolgen geleid en zal ook in 2021 nog impact hebben, ook op uw gemeente. Wij hebben veel waardering voor de wijze waarop uw gemeente en de andere Gelderse gemeenten de uitdagingen waar onze samenleving en wij als overheid samen voor staan het hoofd biedt.

Wij begrijpen dat het lastig is om een adequate inschatting te maken van de financiële consequenties van de lange(re) termijneffecten van de Covid-19 pandemie en deze op te nemen in de begroting en meerjarenraming. Wij hebben de wijze waarop uw gemeente rekening houdt met en anticipeert op deze effecten en financiële risico's betrokken in onze beoordeling van uw begroting. U heeft bij het opstellen van de begroting 2021 nog geen rekening heeft gehouden met de financiële gevolgen van de coronacrisis. U geeft namelijk op pagina 106 in de risicoparagraaf aan dat u verwacht dat als er extra kosten of lagere inkomsten zijn als gevolg van Covid-19 dit gedekt wordt vanuit het Rijk. De financiële risico's als gevolg van Covid-19 maken in de risicoparagraaf deel uit van het onderdeel algemene risico, zonder dat u daar een specifiek bedrag voor heeft gereserveerd. Wij raden u aan om dat bij de kadernota 2022 in het voorjaar en de begrotingsopstelling voor komend jaar voor zover als mogelijk wel te doen.

Richtlijn ramen extra middelen jeugdzorg
De minister van Volksgezondheid, welzijn en sport (VWS) heeft voor de periode 2019 t/m 2022, via het gemeentefonds, eenmalig een bedrag beschikbaar gesteld voor de jeugdzorg. Voor de periode na 2022 zijn geen toezeggingen op verlenging van de bijdrage gedaan. In overleg met de ministeries van VWS, Binnenlandse Zaken en Financiën en de VNG is een richtlijn opgesteld die gemeenten, bij wijze van uitzondering, toestaat ook voor 2023 en 2024 rekening te houden met een inkomst gelijk aan die voor 2021 en 2022.

Wij hebben vorig jaar nadrukkelijk aangegeven dat dit een richtlijn betreft en zeker geen advies is om er gebruik van te maken. Bovendien hebben wij dringend geadviseerd dat, indien u er voor kiest wel van de richtlijn gebruik te maken, u eenzelfde bedrag binnen uw weerstandsvermogen hiervoor zou moeten reserveren. In uw meerjarenraming heeft u, in lijn met vorig jaar, er voor gekozen gebruik te maken van deze richtlijn. Daarmee heeft u er ook voor gekozen de risico's die hiermee gepaard gaan voort te zetten in uw begroting.
Mocht de Rijksoverheid deze tijdelijke verhoging van het Gemeentefonds niet verlengen, dan heeft u met de opname van een risico in uw paragraaf Weerstandsvermogen enkel tijdelijk de risico's afgedekt. U zult in komende begrotingen alsnog een structurele oplossing moeten vinden voor het wegvallen van deze fictieve inkomsten in 2023, 2024 en verder.

Ontwikkeling schuldpositie

De netto schuldquote (de schuldpositie ten opzichte van de inkomsten) en de solvabiliteit (eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen) ontwikkelen zich in de meerjarenraming van uw begroting ongunstig (zie p. 110 Programmabegroting 2021 Hattem). De signaalwaarden van respectievelijk 135% voor de netto schuldquote en 20% voor de solvabiliteit worden per 2022 overschreden. De consequentie van een relatief hoge schuldquote is dat bij een rentestijging er bij een herfinanciering, dan wel het aantrekken van nieuwe financiering, een groter deel van de ruimte in de exploitatiebegroting benut wordt voor het dragen van de kapitaallasten. Die middelen kunnen dan niet meer voor het primaire proces ingezet worden. Indien de inkomsten dalen, of onvoldoende meegroeien, zullen er financiële maatregelen getroffen moeten worden. Dit maakt uw begroting minder flexibel voor het opvangen van eventuele tegenvallers. Indien u uw schuldpositie wilt verlagen kunt u denken aan het instellen van een uitgavenplafond voor investeringen.

Risicobeoordeling van uw financiële positie

Wij hebben een risicobeoordeling gemaakt van de financiële positie van uw gemeente op basis van de financiële kengetallen. Deze sluiten aan bij de zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten.

In onderstaande tabel ziet u de kengetallen voor uw gemeente. De waarden zijn ingedeeld in de categorieën A, B en C. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. De corresponderende categorieën van uw gemeente zijn gekleurd weergegeven.

Kengetal	Gelders gemiddelde	Waarde Hattem	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote	67%	**122%**	<90%	90-135%	>135%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd	59%	**93%**	<90%	90-135%	>135%
3. Solvabiliteitsratio	30%	**20%**	>50%	20-50%	<20%
4. Grondexploitatie	9%	**0%**	<20%	20-35%	>35%
5a. Structurele exploitatieruimte Begr	0,20%	**0,40%**	Begr en MJR	Begr of MJR	Begr en MJR
5b. Structurele exploitatieruimte MJR	0,11%	**1,66%**	> 0%	> 0%	< 0%
6. Belastingcapaciteit	104%	**118%**	<95%	95-105%	>105%
7. Weerstandsvermogen	1,73	**1,37**	> 1,0	0,8 - 1,0	< 0,8